

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy Zębowice
z dnia*

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
GMINY ZĘBOWICE
NA LATA 2021-2025**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE	3
3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU.....	4
4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	6
5. ADRESACI PROGRAMU	7
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE	8
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	9
2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH	10
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE.....	10
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY	18
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE	23
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY	25
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	25
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	31
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	33
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	35
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	36
7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE	41
III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	43
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	43
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA.....	44
IV REALIZACJA PROGRAMU	51
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY	51
2. MONITORING I EWALUACJA	51
3. FINANSOWANIE.....	52
SPIS TABEL I WYKRESÓW	53

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z z 2021 r. poz. 1249). Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną**. Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje	formy
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
przemoc seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Dane Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są **osoby niepełnosprawne i ludzie starsi**. Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doznających przemocy jest **wyuczona bezradność**. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygnowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy w rodzinie ujawniają, że w 2020 r. liczba ofiar przemocy domowej kształtowała się na poziomie 85 575 osób (w tym 62 866 to kobiety, 11 787 to dzieci i młodzież do 18. roku życia, a 10 922 to mężczyźni). Szczegółowe dane za rok 2020 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2020

liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty”	72 601 (w tym 59 701 wszczynających procedurę i 12 900 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
ogólna liczba ofiar przemocy	85 575

liczba ofiar – kobiet	62 866
liczba ofiar – mężczyzn	10 922
liczba ofiar – małoletnich	11 787
ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	73 228
liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	6 677
liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	66 198
liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	353
ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	39 798
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	1 986
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	37 781
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	31
liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	288

Źródło: <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

Prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej. **Przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków**, w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.

Kwestie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia osób doświadczających przemocy w rodzinie były przedmiotem badania przeprowadzonego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Respondentami były zarówno osoby dotknięte przemocą, które skorzystały ze wsparcia, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji udzielających pomocy.

Badanie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia pokazało, iż wysoko oceniane jest interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom krzywdzonym. Pozytywnie oceniana jest praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doświadczających przemocy w rodzinie. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozytywnie

oceniają współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, wskazując na możliwość szybkiej wymiany informacji i podejmowania decyzji.

Badania pokazały, że procedura „Niebieska Karta” jest zdecydowanie podstawowym narzędziem wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób doznających różnego rodzaju przemocy w rodzinie. Świadczą o tym nie tylko opinie wyrażane na jej temat przez pracowników instytucji pomocowych, ale także to, że aż 90% badanych osób doznających przemocy w rodzinie, które objęte były pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji, była bądź jest objęta działaniem tej procedury. Wyniki badań pokazały, że wsparcie w ramach procedury „Niebieska Karta” jest oceniane pozytywnie i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź przynajmniej częściowo rozwiązuje problem.

4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zębolicach przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Zadaniem Programu jest kontynuacja szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i ochronę oraz pomoc osobom dotkniętym przemocą, podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców, a także zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy to także:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372);

2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
5. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245);
6. uchwała nr 16 Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2021 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (M.P. 2021 poz. 235);
7. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2025, stanowiący załącznik do Uchwały Nr XIII/138/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 26 stycznia 2016 r.;
8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zębowice na lata 2021-2026.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zębowice na lata 2021-2025 przedstawia strategię działania obejmującą pomoc rodzinom doznającym przemocy w celu zminimalizowania zjawiska przemocy w rodzinie, a także jego skutków w wymiarze indywidualnym oraz społecznym. Wpisuje się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zębowice i jest zgodny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021.

5. ADRESACI PROGRAMU

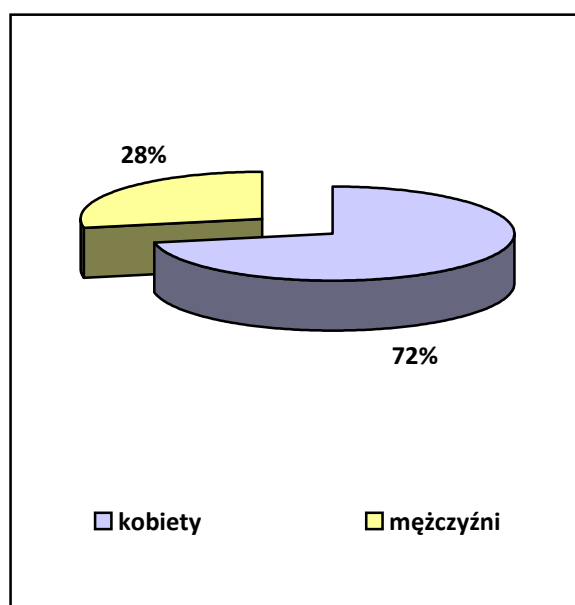
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Zębowice na lata 2021-2025 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

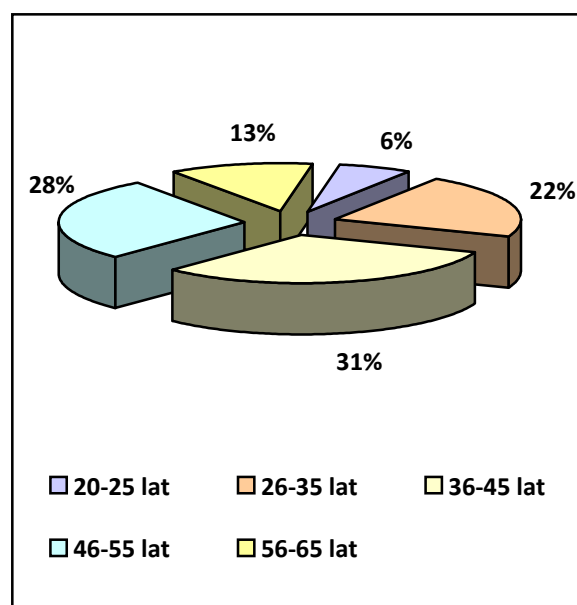
Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Zębówce została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców i przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty. Do analizy przedłożono 32 anonimowo wypełnione ankiety skierowane do dorosłych mieszkańców, 1 ankietę wypełnioną przez dyrektora i pedagoga z placówki systemu oświaty funkcjonującej na terenie gminy oraz 17 ankiet skierowanych do uczniów ze szkoły podstawowej z terenu gminy.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 72% stanowiły kobiety, a 28% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy osób w wieku 36-45 lat (31%) i 46-55 lat (28%). Mniej licznie reprezentowana była grupa wiekowa 26-35 lat (22%), zaś najmniej liczne grupy stanowiły osoby w wieku 56-65 lat (13%) i 20-25 lat (6%). Strukturę ankietowanych ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość wśród ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (59%), a następnie osoby zamieszkujące gminę od 5 do 37 lat (41%). Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (53%), a kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (28%) i zasadniczym zawodowym (19%).

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięto udział 17 uczniów ze szkoły podstawowej z terenu gminy, z czego 65% stanowiły kobiety, a 35% mężczyźni. Uczniowie w wieku 14 lat stanowili 71% tej próby, zaś 29% osób było w wieku lat 15.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Zębowice jest gminą wiejską położoną w powiecie oleskim, w województwie opolskim. Siedzibą gminy jest miejscowość Zębowice. Powierzchnia gminy wynosi 95,81 km². W ramach struktury administracyjnej jej terytorium obejmuje swoim obszarem 9 sołectw: Kadłub Wolny, Knieja, Łąka, Osiecko, Poczółków, Prusków, Radawie, Siedliska i Zębowice.

Gmina ma charakter rolniczy, rozwija także funkcje handlowo-usługowe i turystyczne. Użytki rolne zajmują ponad 34% powierzchni gminy, lasy stanowią ponad 63% jej terenu. W produkcji rolniczej przeważa uprawa zbóż, a w produkcji zwierzęcej hodowla trzody chlewnej i drobiu.

Z końcem 2020 r. gmina liczyła ogółem 3 495 mieszkańców, w tym 1 736 kobiet, które stanowiły 49,67% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 36 osób na 1 km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkańców ogółem	3 542	3 511	3 495
w tym kobiet	1 768	1 748	1 736

Dane Urzędu Gminy w Zębowicach.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	532	541	549
liczba osób w wieku produkcyjnym	2 393	2 357	2 337
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	617	613	609

Dane Urzędu Gminy w Zębowicach.

W 2020 r. w zasobach gminy Zębowice znajdowało się 14 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 728,76 m², w których zamieszkiwało 29 osób. Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2020 r. gmina dysponowała 3 takimi lokalami o łącznej powierzchni 152,82 m², zamieszkiwały w nich 3 osoby.

W roku szkolnym 2020/2021 w gminie funkcjonowały 2 placówki systemu oświaty (1 placówka wychowania przedszkolnego oraz 1 szkoła podstawowa).

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Gminnego Ośrodka Informacji, Kultury i Czytelnictwa oraz Gminnej Biblioteki Publicznej, które zajmują się upowszechnianiem kultury, organizacją imprez gminnych oraz zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę w 1 Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Zębowicach. W gminie działa 1 apteka.

W latach 2018-2020 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 3,38%, 3,14% i ponownie 3,38%. Stopa bezrobocia w powiecie w tym samym rozpatrywanym okresie wynosiła 4,1%, 4,0% i 4,8%.

Według danych statystycznych GUS-u na koniec 2020 r. na terenie gminy funkcjonowały 193 podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne. Najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze budownictwa, rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa oraz przetwórstwa przemysłowego, a także handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zębowicach, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinach zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Zębowice. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2018-2020 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców przemocy. Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w gminie i świadczących pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Urząd Gminy	ul. Murka 2, 46-048 Zębówice
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
3.	Punkt Informacyjno-Konsultacyjny	
4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Eichendorffa 2, 46-048 Zębówice
5.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
6.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Zębówicach	ul. Murka 3a, 46-048 Zębówice
7.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Powstańców Śląskich w Zębówicach	ul. Oleska 10, 46-048 Zębówice
8.	Poradnia rodzinna Parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	ul. Oleska 15, 46-048 Zębówice

Dane Urzędu Gminy w Zębówicach.

Urząd Gminy w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Gminy. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie Zębówice w latach 2018-2020.

Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatki na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień w gminie w latach 2018-2020

rodzaj	wartość w zł		
	2018	2019	2020
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	36 940,14	31 451,42	27 875,62
wydatki na gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	37 088,14	33 685,42	27 857,62

Dane Urzędu Gminy w Zębówicach.

Środki z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2020 zmniejszały się z roku na rok (z 36 940,14 zł w 2018 r. do 27 875,62 zł w 2020 r.). Mały także wydatki na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień (z 37 088,14 zł w 2018 r. do 27 857,62 zł w 2020 r.).

Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2018	2019	2020
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	34 940,14	29 451,42	25 875,62
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	2 000,00	2 000,00	2 000,00
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	148,00	2 234,00	–
razem	37 088,14	33 685,42	27 857,62

Dane Urzędu Gminy w Zębowicach.

Środki przeznaczane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie zmniejszały się z roku na rok w trakcie rozpatrywanego okresu. Największe kwoty w latach 2018-2020 wydatkowano na walkę z alkoholizmem, znacznie mniejsze na przeciwdziałanie narkomanii. W analizowanym okresie odrębne środki na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie przeznaczano w latach 2018-2019.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pełni **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. kontaktuje się z osobami z terenu gminy dotkniętymi przemocą w rodzinie i składa w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa, prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego i terapii oraz zachęca członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin, gdyż przemoc nie jest tylko problemem ze sprawcą, lecz stanowi o złożonych trudnościach wewnątrzrodzinnych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktowała się z 2 osobami dotkniętymi przemocą w 2018 r., z 3 osobami w 2019 r. i ponownie z 2 osobami w 2020 r. W analizowanym okresie GKRPA nie złożyła zawiadomienia do prokuratury o przestępstwie przeciwko żadnemu ze sprawców przemocy w rodzinie. Wybrane dane porównawcze dotyczące działalności Komisji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Działalność GKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	2	3	2

liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zębolicach.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Zębolicach przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W latach 2018-2020 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 29 rozmów motywujących oraz skierowali do sądu 9 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	6	13	10
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	7	2

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zębolicach.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie konkursów, spektakli, wycieczek, imprez masowych i festynów propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów i przedsięwzięć profilaktycznych, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień (plakaty, broszury i ulotki).

Profesjonalne wsparcie świadczy funkcjonujący w gminie Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób uwikłanych w przemoc. Placówka odgrywa istotną rolę nie tylko w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, ale także w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach działalności Punktu wsparcie w formie bezpłatnych konsultacji psychologicznych

mogą otrzymać osoby doświadczające przemocy ze strony swoich uzależnionych od alkoholu partnerów. Działalność Punktu obejmuje:

- udzielanie konsultacji i poradnictwa dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- udzielanie informacji na temat szkodliwości narkotyków i alkoholu,
- informowanie pacjentów o sposobach leczenia,
- wspieranie motywacji do leczenia,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- prowadzenie osobistych i grupowych programów terapii.

W 2020 r. poradami psychologicznymi objęto 1 osobę z problemem alkoholowym, 4 osoby współuzależnione (5 porad), 1 osobę doznającą przemocy (6 porad) oraz 1 osobę stosującą przemoc.

Utworzenie **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie** jest efektem wejścia w życie nowych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Celem działania Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy. W skład Zespołu wchodzi zwykle przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i kuratorskiej służby sądowej.

Do głównych zadań Zespołu należy:

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku,
- diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjonowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie występowania przemocy, oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy,
- prowadzenie dokumentacji podejmowanych działań wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ma na celu skupienie przedstawicieli wszystkich instytucji i służb z terenu gminy, których wspólne działania mogą kompleksowo przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie i stworzenia systemu wsparcia dla osób i rodzin, gdzie występuje zjawisko przemocy. Członkowie Zespołu zajmują się tworzeniem i realizowaniem planu pomocy rodzinie, współpracą ze wszystkimi instytucjami z terenu gminy zajmującymi się problemem przemocy, podejmują w grupach roboczych indywidualną pracę z rodziną, w której istnieje przypuszczenie, że wystąpiła przemoc. Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Zębowicach w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Zębowice w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	5	5	5
liczba spotkań ZI w ciągu roku	12	11	5
liczba spotkań grup roboczych ZI	12	11	7
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	7	5	7
w tym sporządzonych przez Policję	7	4	6
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	0	1	1
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	4	5	1
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	2	3	2
liczba spraw sądowych	3	1	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Zębowice.

W 2020 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Zębowice liczył 5 członków. W ciągu tego roku odbyło się 5 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 7 spotkań grup roboczych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem 7 procedur „Niebieskich Kart” wśród rodzin z gminy, w tym 6 zostało sporządzonych przez Policję, natomiast 1 sporządził pracownik socjalny. W ramach działalności Zespołu prowadzono rozmowy ze sprawcami przemocy motywujące ich do podjęcia leczenia odwykowego oraz zachęcające do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, rodzinom z dysfunkcją przemocy zapewniano pomoc w formie pracy socjalnej, natomiast dzieci objęte zostały opieką pedagoga szkolnego. Ponadto rozpowszechniano na terenie gminy broszury, poradniki oraz plakaty i ulotki informacyjne dotyczące zjawiska przemocy oraz instytucji udzielających wsparcia ofiarom przemocy.

Przemoc w rodzinie jest problemem, którego nie determinuje ani kontekst regionalny ani społeczny, dotyka on ludzi niezależnie od ich statusu i miejsca zamieszkania. Istotne jest więc dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy (dzieci, dorosłych i osób starszych), adekwatnego do potrzeb i warunków miejscowych.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udziela także **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zębolicach**, będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doświadczające przemocy, zarówno ofiary, jak i sprawcy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2020 r. GOPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 1 osobę w kadrze kierowniczej oraz 1 pracownika socjalnego. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2018-2020, zmniejszała się z roku na rok (ze 128 w 2018 r. do 90 w 2020 r.). Podobnie malała liczba osób w rodzinach objętych pomocą GOPS-u w tym okresie (z 256 w 2018 r. do 175 w 2020 r.). Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2018-2020.

Tabela 11. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2018-2020

liczba beneficjentów	2018	2019	2020
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	128	103	90
liczba rodzin	127	102	90
liczba osób w rodzinach	256	198	175

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zębolicach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zębolicach, wykonując zadania pomocy społecznej w gminie, udziela rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. Liczba rodzin, którym w latach 2018-2020 udzielano wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii, ulegała wahaniom i wynosiła odpowiednio: 36, 24 i 25 rodzin. Jeśli chodzi o pomoc udzielaną rodzinom z powodu przemocy, to w 2018 r. były to 3 rodziny,

w 2019 r. także 3 rodziny, natomiast w 2020 r. były to 2 rodziny. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 12. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2018-2020

rok	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	przemoc w rodzinie	alkoholizm lub narkomania	przemoc w rodzinie	alkoholizm lub narkomania
2018	3	36	9	65
2019	3	24	10	44
2020	2	25	12	46

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zębowicach.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, ochroną zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Informacje o podejrzeniu stosowania przemocy może zgłosić do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe. Przykładem uruchomienia szerszego systemu pomocy rodzinom doświadczającym przemocy jest zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Mieszkańcy gminy Zębowice mają zapewnioną opiekę w 1 Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Zdrowie”. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na

odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

Ważną placówką wsparcia dzieci i młodzieży jest Publiczna Szkoła Podstawowa w Zębowicach. W ramach zajęć opiekuńczych w szkole organizowane są koła zainteresowań oraz zajęcia świetlicowe. Placówka zapewnia także zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, m.in. zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne i logopedyczne. Ponadto, wśród uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej w Zębowicach prowadzono liczne działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy, m.in.: spektakle teatralne, konkursy, programy i kampanie, kolportowano także materiały edukacyjne w formie ulotek, plakatów, broszur i poradników.

Działania na rzecz dzieci i rodzin przeżywających trudności, przedsięwzięcia profilaktyczne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziałające uzależnieniom i patologiom społecznym realizują funkcjonujące na terenie gminy organizacje społeczne – m.in. jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej oraz świetlice wiejskie.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Mieszkańcy gminy Zębowice objęci są wsparciem instytucji i organizacji działających poza gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Konopnickiej 8, 46-300 Olesno
2.	Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie	
3.	Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Dębowa, 46-300 Olesno
4.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu	ul. Głogowska 25C, 45-315 Opole
5.	Komenda Powiatowa Policji w Oleśnie	ul. Klonowa 1A, 46-300 Olesno
	Komisariat Policji w Dobrodzieniu	ul. Edyty Stein 5b, 46-380 Dobrodzień
6.	Sąd Rejonowy w Oleśnie	ul. Sądowa 3, 46-300 Olesno
7.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w sprawach karnych oraz rodzinnych i nieletnich	
8.	Prokuratura Rejonowa w Oleśnie	ul. Dworcowa 4, 46-300 Olesno

9.	Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Oleśnie	ul. Krasickiego 22, 46-300 Olesno
10.	Diecezjalna Poradnia Rodzinna w Opolu	pl. Katedralny 4, 45-005 Opole

Dane: opracowanie własne.

Ważną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pełni przeprowadzająca interwencje domowe związane z tym zjawiskiem Policja. Teren gminy obsługuje **Komisariat Policji w Dobrodzieniu**.

W 2020 r. na terenie gminy stwierdzono ogółem 16 przestępstw. Wśród nich dominowały przestępstwa przeciwko mieniu – 7 przypadków, przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji oraz przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece – po 3 przypadki, a także przestępstwa przeciwko wolności – 2 przypadki.

Policja, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, ma za zadanie:

- udzielić osobie pokrzywdzonej niezbędnej pomocy, w tym udzielić pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zorganizować pomoc medyczną;
- podjąć w razie potrzeby inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób dotkniętych przemocą, a wobec sprawcy przemocy zastosować odpowiednie procedury, np. użycie środków przymusu bezpośredniego czy zatrzymanie (agresywny sprawca);
- przeprowadzić ze sprawcą rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wezwać sprawcę do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- przeprowadzić na miejscu zdarzenia czynności w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- podjąć działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, a w szczególności systematycznie składać wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;
- obligatoryjnie wdrożyć procedurę „Niebieskich Kart” i poinformować, gdzie można uzyskać profesjonalną, bezpłatną pomoc.

Z analizy danych przedstawionych przez Komisariat Policji w Dobrodzieniu odnoszących się do mieszkańców gminy Zębówice wynika, że w 2020 r. na terenie gminy sporządzono 12 formularzy „Niebieska Karta”. Wśród osób doświadczonych przemocą w rodzinie zdecydowanie przeważały kobiety. Funkcjonariusze stwierdzili też przypadki stosowania przemocy wobec nieletnich. Ustalono, że w analizowanym czasie sprawcami przemocy byli przede wszystkim mężczyźni, w zdecydowanej większości pozostający pod wpływem alkoholu. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Dane dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba stwierdzonych faktów przemocy	12	9	12
liczba zastosowanych procedur „Niebieskie Karty” – sporządzonych formularzy	12	9	12
liczba osób doświadczonych przemocą w rodzinie	13	8	16
w tym kobiety	10	7	12
w tym mężczyźni	–	1	–
w tym nieletni	3	–	4
w tym osoby starsze	–	–	–
liczba sprawców przemocy w rodzinie	12	9	12
w tym kobiety	–	1	–
w tym mężczyźni	12	8	12
w tym nieletni	–	–	–
liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	8	6	11
w tym kobiety	–	–	–
w tym mężczyźni	8	6	11
w tym nieletni	–	–	–

Dane Komisariatu Policji w Dobrodzieniu.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przemoc w rodzinie nie jest jasno i konkretnie nazwana w przepisach prawnych, dlatego istotne są okoliczności czynu, ich powtarzalność oraz skutki, jakie wywołuje, zarówno w rodzinie, jak i w szerszej społeczności. Sprawca może podlegać sankcjom wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego, kodeksu karnego, kodeksu drogowego i innych przepisów

właściwych dla indywidualnie postrzeganego przypadku przemocy. Sprawy sporne dla mieszkańców gminy Zębowice rozstrzyga **Sąd Rejonowy w Oleśnie**.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Oleśnie. Z nadesłanej informacji wynika, iż w 2020 r. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w sprawach karnych oraz rodzinnych i nieletnich Sądu Rejonowego w Oleśnie prowadził 1 dozór orzeczony wobec 1 osoby oraz 11 nadzorów wobec 19 dzieci i młodzieży i 13 dorosłych mieszkańców gminy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, sporządzanie „Niebieskich Kart”, doradztwo oraz pomoc specjalistyczna – psychologiczna i prawna. W latach 2018-2020 mieszkańcy gminy nie korzystali ze wsparcia oferowanego przez PCPR w Oleśnie.

Zadania powiatu związane z interwencją kryzysową realizowane są przez funkcjonujący przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie **Punkt Interwencji Kryzysowej**, który prowadzi działania na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Z pomocy placówki mogą korzystać wszyscy, którzy znaleźli się w nagłym lub przewlekłym kryzysie psychicznym, w sytuacji zagrożenia lub po traumatycznych przejściach. Pomoc udzielana jest nieodpłatnie. W ramach interwencji kryzysowej udziela się pomocy psychologicznej, terapeutycznej, poradnictwa socjalnego lub prawnego.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oleśnie**. Do poradni zazwyczaj kierują nauczyciele z placówek oświatowych, którzy zauważyli u dzieci niepokojące objawy lub zachowania. W Poradni dzieci mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka

oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2019/2020 Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oleśnie udzieliła wsparcia w różnych formach i objęła pomocą 10 dzieci i młodzieży z terenu gminy Zębowice.

Wsparcie osobom uzależnionym i współuzależnionym świadczy także **Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Oleśnie**. Pomoc w formie konsultacji, porad lekarskich i psychologicznych, terapii oraz maratonów terapeutycznych mogą uzyskać osoby borykające się z problemem alkoholowym lub z używaniem środków psychoaktywnych oraz osoby współuzależnione.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą w rodzinie lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 15. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zębowicach	77 421 60 76 wew. 28, 29
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	77 421 60 76
3.	Punkt Informacyjno-Konsultacyjny	
4.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Zębowicach	77 421 60 18
5.	Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Oleśnie	34 358 40 90
6.	Komisariat Policji w Dobrodzieniu	47 863 64 02
7.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie	34 350 51 25
8.	Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR-ze w Oleśnie	34 350-51-27
9.	Telefon Zaufania Punktu Interwencji Kryzysowej w Oleśnie	501 581 147
10.	Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oleśnie	34 358 28 74
11.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu	77 441 52 50
12.	Dyrektor Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin	77 442 50 00

13.	Diecezjalna Doradczyni Życia Rodzinnego	606 340 112
14.	STOP – telefon Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	22 621 35 37
15.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”	801 120 002
16.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna	800 120 148
17.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
18.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
19.	Telefoniczna Poradnia dla Osób w Kryzysie Emocjonalnym	116 123
20.	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży	116 111
21.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	22 192 88
22.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
23.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Centrum ITAKA	22 654 40 41

Dane: opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego, dla którego umacnianie rodziny jest jednym z podstawowych zadań.

Na terenie gminy Zębowice w 2020 r. były 2 parafie oraz 1 kościół filialny Kościoła rzymskokatolickiego. Dane na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2020 roku

dekanat	nazwa parafii	adres
dobrodzieński	Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Zębowicach	ul. Oleska 15, 46-048 Zębowice
	Kościół Filialny pw. Apostołów Piotra i Pawła w Kniei	Knieja, 46-048 Zębowice
	Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Radawiu	ul. Szkolna 1, 46-047 Radawie

Dane Urzędu Gminy w Zębowicach i Diecezji Opolskiej.

Parafie rzymskokatolickie znajdujące się w gminie Zębowice należą do diecezji opolskiej i wchodzi w skład dekanatu dobrodzieńskiego. Przy Parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Zębowicach funkcjonuje Poradnia Rodzinna.

Diecezjalne Duszpasterstwo Rodzin Kurii Biskupiej Diecezji Opolskiej (Pl. Katedralny 4, 45-005 Opole) zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie.

Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielać osobistego wsparcia, posiadają wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających. Podajemy kontakt do diecezjalnego duszpasterza rodzin – e-mail: jedzier@uni.opole.pl, tel. 77 442-50-00, 602-716-948 oraz do diecezjalnej doradczynie życia rodzinnego i instruktora NPR – tel. 606-340-112.

Profesjonalną pomocą rodzinie, małżeństwom i narzeczonym oraz osobom przeżywającym trudności, małżeństwom w kryzysie i rodzinom doświadczającym trudności w codziennym życiu służy funkcjonująca przy diecezji opolskiej Diecezjalna Poradnia Rodzinna prowadzona przez Fundację „Diecezjalna Fundacja Ochrony Życia”, (Pl. Katedralny 4, 45-005 Opole). Poradnia oferuje kompleksową pomoc w zakresie:

- Profilaktyki – wspieranie rodzin poprzez prowadzenie działalności szkoleniowo-edukacyjnej, rozwijanie umiejętności umożliwiających optymalny rozwój rodziny, inicjowanie różnych form pracy z rodziną zapobiegające wykluczeniu społecznemu;
- Poradnictwa – świadczenie usług obejmujących spotkania ze specjalistą, w trakcie których osoba wspomagana uzyskuje „po-radę” lub „po-moc”, pozwalającą skuteczniej uporać się z konkretnym problemem życiowym;
- Psychoterapii – pomoc w budowaniu wewnętrznej siły i dojrzałości, kształtowanie motywacji do odnalezienia sensu życia i samodzielnego radzenia sobie z trudnościami w życiu osobistym, małżeńskim i rodzinnym.

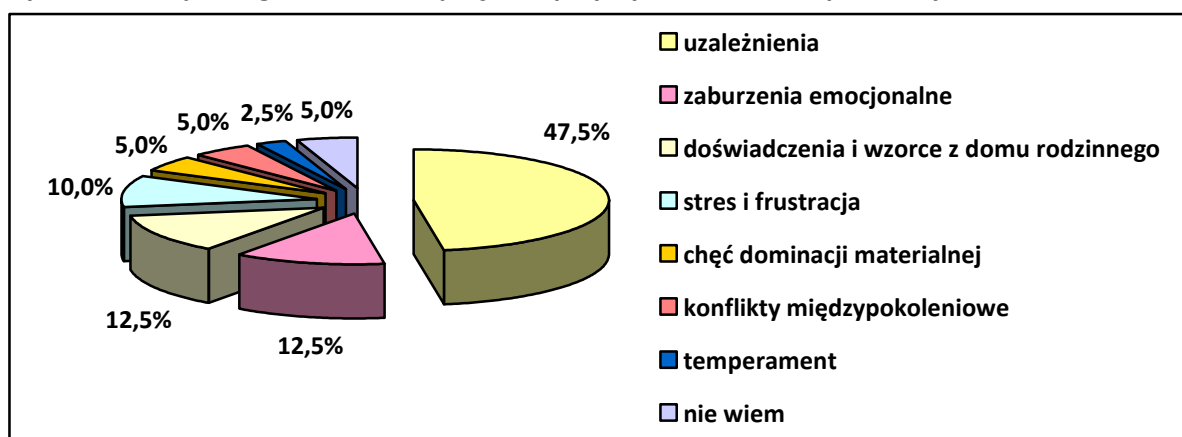
Kadrę Poradni stanowią psychologowie, psychoterapeuci, duszpasterze, prawnicy. Każdy z psychologów i terapeutów posiada kompetencje do udzielania pomocy, uzyskane w wyniku szkolenia z zakresu psychoterapii. Fundacja prowadzi także Katolicki Ośrodek Adopcyjny i Opiekuńczy oraz Dom Matki i Dziecka.

4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy w rodzinie w gminie Zębówice zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 32 wypełnione anonimowo ankiety. W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego, jakie są najczęstsze przyczyny stosowania przemocy w rodzinie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?

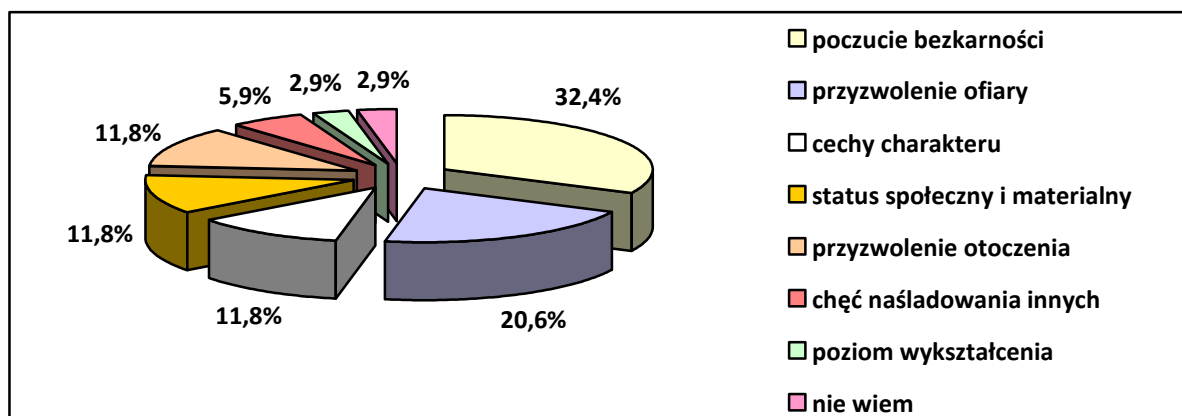

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy w rodzinie były uzależnienia (47,5%), a także zaburzenia emocjonalne oraz doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego (po 12,5%). W dalszej kolejności wymieniano stres i frustrację (10%), chęć dominacji materialnej i konflikty międzypokoleniowe (po 5%) oraz temperament (2,5%).

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie. Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami mogącymi mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie były: poczucie bezkarności (32,4%) i przyzwolenie ofiary (20,6%), a także cechy charakteru, status społeczny i materialny oraz przyzwolenie otoczenia (po 11,8%). Wymieniono również chęć naśladowania innych (5,9%) i poziom wykształcenia (2,9%). Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

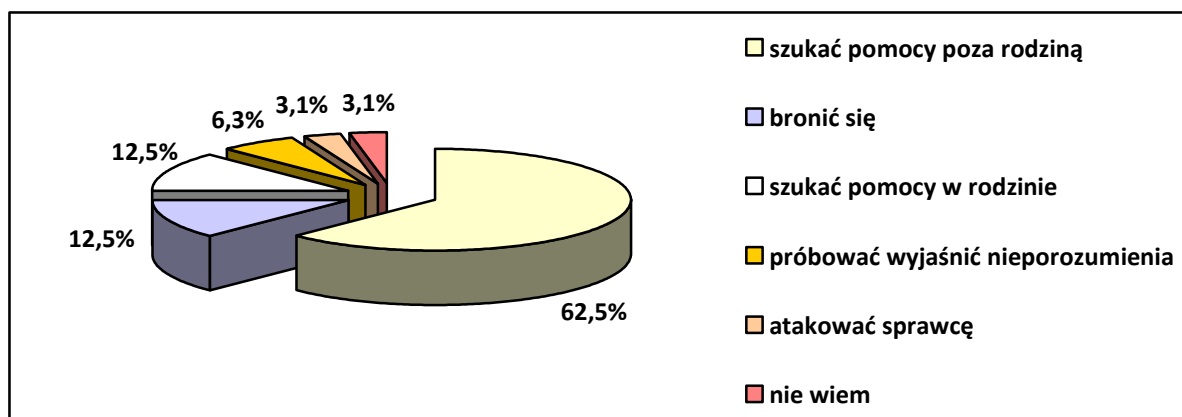
Wykres 4. Jakiego Pana/Pani zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?

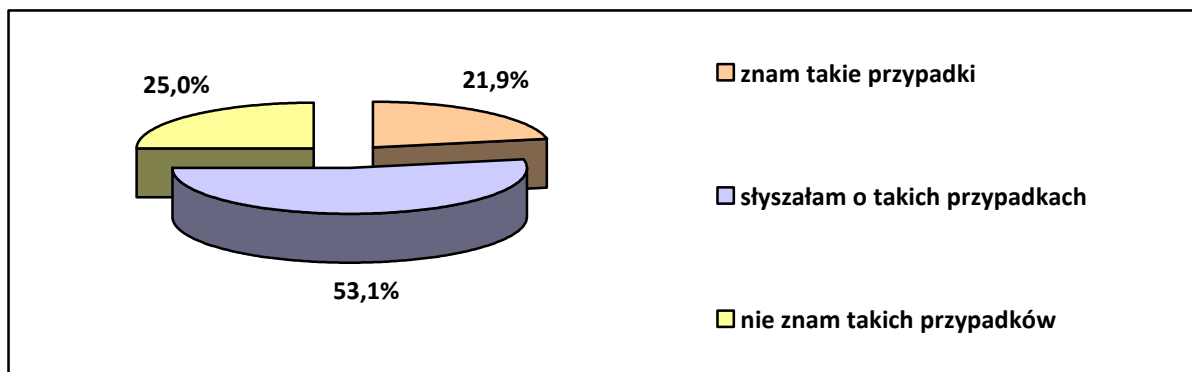

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych ofiary przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (62,5%), według innych bronić się lub szukać pomocy w rodzinie (po 12,5%) oraz próbować wyjaśnić nieporozumienia (6,3%), a zdaniem 3,1% badanych atakować sprawcę. Opinii w tej sprawie nie wyraziło 3,1% respondentów.

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie. Bardzo niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem trzy czwarte respondentów stwierdziło, iż zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o takich przypadkach słyszało. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

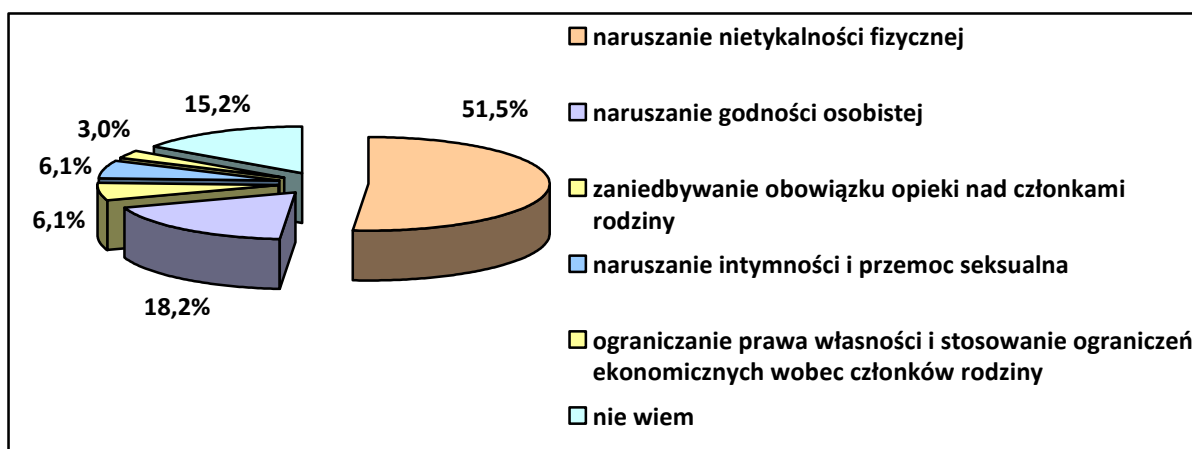
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia dotyczyła form przemocy w rodzinie. Respondenci wskazywali w szczególności na naruszanie nietykalności fizycznej i godności osobistej oraz zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny, naruszanie intymności i przemoc seksualną, a także ograniczanie prawa własności i stosowanie ograniczeń ekonomicznych wobec członków rodziny. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

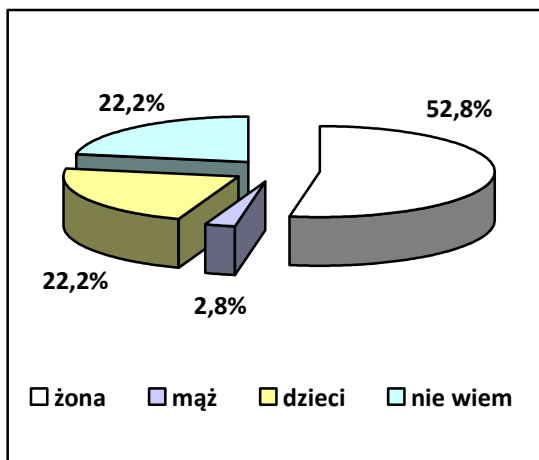
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?

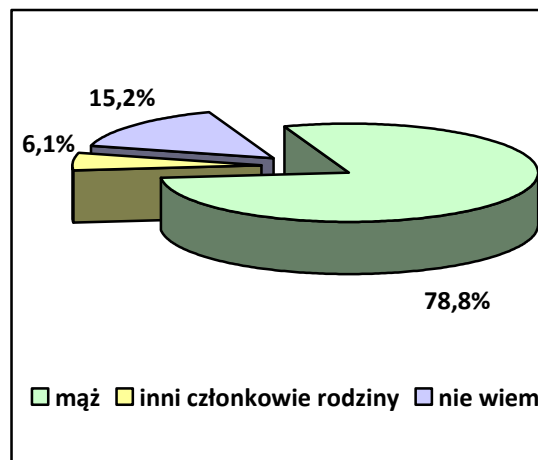
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Zdecydowana większość uczestników badania ankietowego wyraziła opinię, że ofiarami przemocy w rodzinie padają najczęściej żony i dzieci. Jeśli zaś chodzi o wskazanie sprawcy przemocy w rodzinie, to zdecydowana większość badanych uznała, że tą osobą zwykle jest mąż. Na podstawie powyższych danych rysuje się dość modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarami żona i dzieci. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?

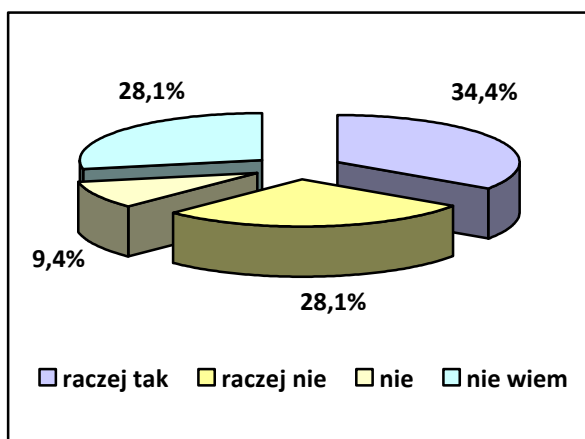
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

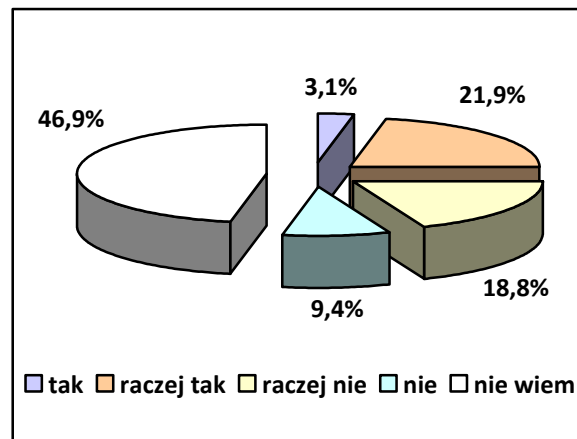
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Odpowiadając na kolejne pytania, uczestnicy badania oceniali ofertę pomocy świadczonej ofiarom przemocy w rodzinie oraz działania podejmowane wobec sprawców przemocy w rodzinie. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?

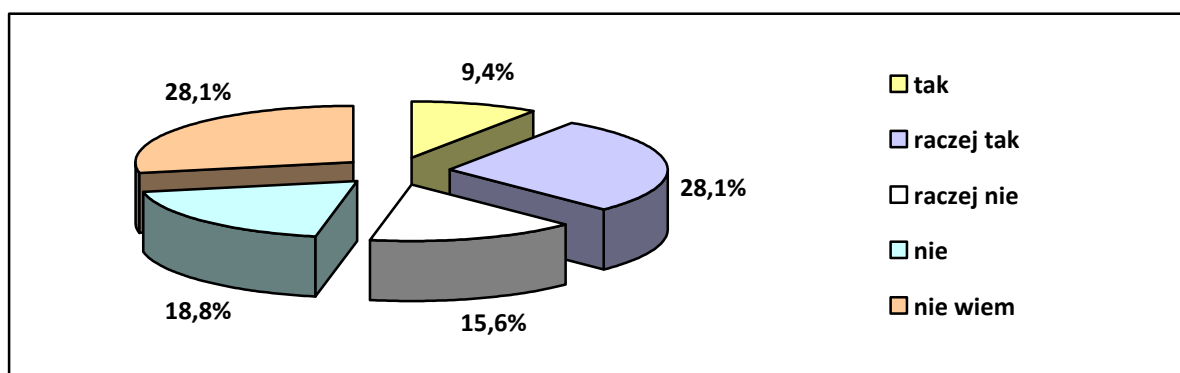
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 37,5% ankietowanych oferta wsparcia udzielanego ofiarom przemocy jest raczej niewystarczająca lub niewystarczająca. Przeciwnego zdania było 34,4% badanych. Ponad 28% respondentów nie było w stanie tej oferty ocenić. Także w przypadku oceny działań podejmowanych wobec sprawców przemocy w rodzinie 28,2% respondentów uznało te działania za raczej niewystarczające lub niewystarczające. Odm inną opinię wyraziła jedna

czwarta badanych. Najwięcej ankietowanych (46,9%) miało trudności z jednoznaczną oceną tych działań.

Uczestników badania zapytano także, czy przemoc w rodzinie postrzegają jako duży problem społeczny. Według 37,5% ankietowanych przemoc w rodzinie jest lub raczej jest ważnym problemem społecznym na terenie gminy. Jednocześnie 34,4% respondentów wyraziło zdanie przeciwne. Jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie nie udzieliło 28,1% badanych. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

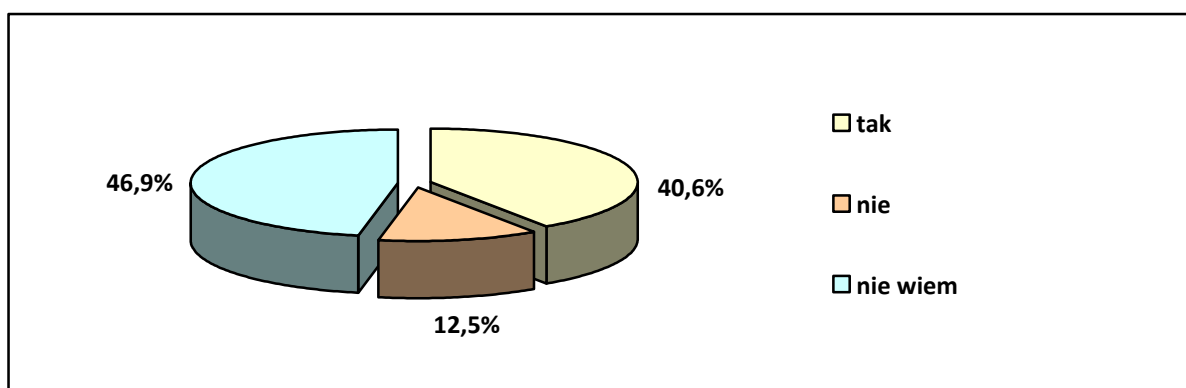
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestnicy badania mieli trudności z odpowiedzią na pytanie o ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, co ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

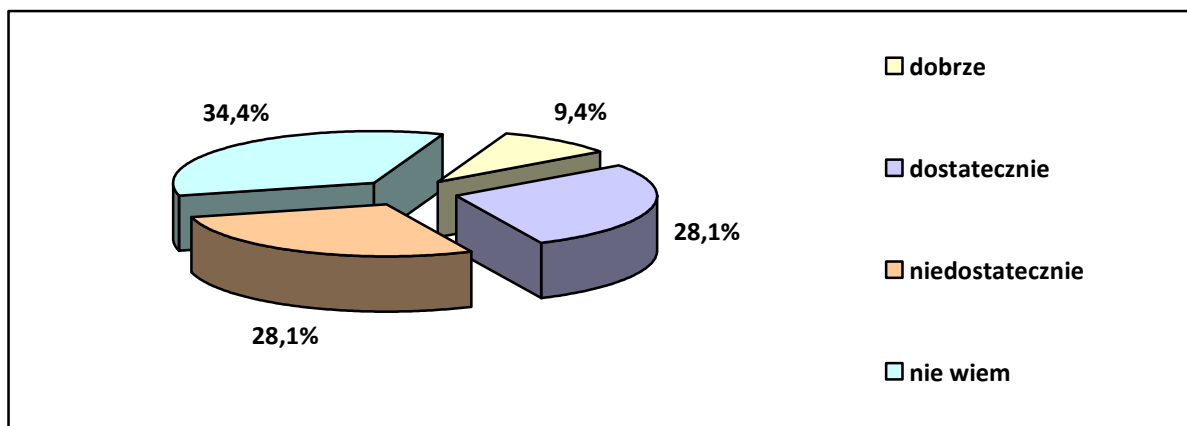
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej (46,9%) respondentów wybrało odpowiedź „nie wiem”. Jednocześnie zdaniem 40,6% badanych ryzyko nasilenia się przemocy w rodzinie istnieje, a 12,5% ankietowanych było przeciwnego zdania.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy w rodzinie. Prawie

38% badanych pozytywnie oceniło te działania, bowiem według 28,1% ankietowanych są one dobre, a kolejne 9,4% pytanych przyznało, że są one dostateczne. Ponad 28% uczestników badania oceniło te działania negatywnie. Wysoki odsetek (34,4%) respondentów nie przedstawił opinii w tej sprawie. Uzyskane opinie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na zapewnienie ofiarom pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej, zintensyfikowanie działań kontrolnych prowadzonych przez pracowników socjalnych i policję, monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których takie problemy miały miejsce oraz tworzenie placówek wsparcia i poradnictwa rodzinnego, organizowanie zajęć i warsztatów dla ofiar przemocy, a także szybkie izolowanie osób stosujących przemoc. Podkreślano także konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych, zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problemów przemocy i uwarżliwienie mieszkańców na wczesne reagowanie na przejawy przemocy i agresji. Dostrzeżono również potrzebę poprawy funkcjonowania komunikacji publicznej ułatwiającej dojazd na terapię oraz udostępnienie pomieszczenia w Gminnym Ośrodku Informacji, Kultury i Czytelnictwa zapewniającego ofiarom przemocy swobodny i dyskretny kontakt z pracownikami socjalnymi.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie ankietę wypełnioną w szkole podstawowej funkcjonującej na terenie gminy. Do szkoły biorącej udział w badaniu ankietowym uczęszczało w roku szkolnym 2020/2021 ogółem 209 uczniów i wychowanków. Zatrudniano tam w tym czasie 28 nauczycieli. Uczniowie szkoły mogli skorzystać z pomocy pedagoga, logopedy, doradcy zawodowego oraz pielęgniarki. Placówka zapewnia opiekę w ramach zajęć świetlicowych.

Poniżej zamieszczono tabelę przedstawiającą dane dotyczące odnotowanych przypadków zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych w szkole.

Tabela 17. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2020/2021

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	występowanie
	liczba ujawnionych przypadków
palenie papierosów	–
sięganie po alkohol	–
sięganie po narkotyki	–
niszczenie mienia szkolnego	1
kradzieże na terenie szkoły	–
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	–
udział w grupach negatywnych	–
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	–
autoagresja	–
ucieczki z domu	–
przestępczość ujawniona	–
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówce oświatowej gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej stwierdzono w analizowanym roku szkolnym jedynie przypadek niszczenia mienia szkolnego. Przedstawiciel badanej placówki nie był w stanie stwierdzić, czy w ciągu ostatnich trzech lat nastąpił wzrost negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów. Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, iż w związku z sytuacją epidemiologiczną szkoła w roku szkolnym 2020/2021 prowadziła w głównej mierze nauczanie zdalne, trudno więc

obiektywizować uzyskane informacje i odnosić je do warunków w okresie normalnego funkcjonowania placówki.

Uczestnik badania z placówki oświatowej wskazywał również najczęstsze problemy rodzin w pytaniu zamkniętym, gdzie należało wskazać liczbę ujawnionych przypadków danego zjawiska. Pozyskane dane liczbowe zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 18. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2020/2021

rodzaj zjawiska	występowanie
	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	3
zaniedbanie	3
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	–
przemoc w rodzinie	–
wykorzystywanie seksualne dzieci	1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówce oświatowej gminy.

W środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 3 przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 3 przypadki zaniedbań dzieci przez dom rodzinny i, co budzi szczególny niepokój, 1 przypadek wykorzystywania seksualnego dzieci. Uczestnik badania nie był w stanie stwierdzić, czy w ciągu ostatnich trzech lat nastąpił wzrost zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji w otoczeniu domowym.

Pomoc oferowana przez szkołę uczniom z rodzin ubogich.

Szkoła zapewnia uczniom z rodzin ubogich wszechstronne wsparcie, które polega przede wszystkim na zapewnieniu dożywiania w formie gorącego posiłku – obiadu. Jest to świadczenie niepieniężne, refundowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach programów: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz od roku 2019 „Posiłek w szkole i w domu”. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na kompleksową pomoc psychologiczno-pedagogiczną, udział w specjalistycznych zajęciach, jak również wsparcie w ramach opieki świetlicowej oraz pomoc pedagoga i psychologa szkolnego.

Pomoc uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie, jaką oferuje szkoła, przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami

i terapeutami z PPPP, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą także korzystać z indywidualnych porad i konsultacji pedagoga i psychologa szkolnego oraz wsparcia dyrektora i wychowawców. Uczniowie uczestniczą także w zajęciach w świetlicy szkolnej oraz programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Współpraca szkoły z Policją i innymi instytucjami lub organizacjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest zdaniem przedstawiciela szkoły zadowolająca. Do podmiotów, z którymi placówka najczęściej współpracuje, uczestnik badania zaliczył: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Publiczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Oleśnie.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 17 uczniów szkoły podstawowej, z czego 65% stanowiły kobiety, a 35% mężczyźni. Uczniowie w wieku 14 lat stanowili 71% uczestników badania, natomiast 29% tej próby stanowili uczniowie w wieku 15 lat.

W pierwszej kolejności uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkół podstawowych

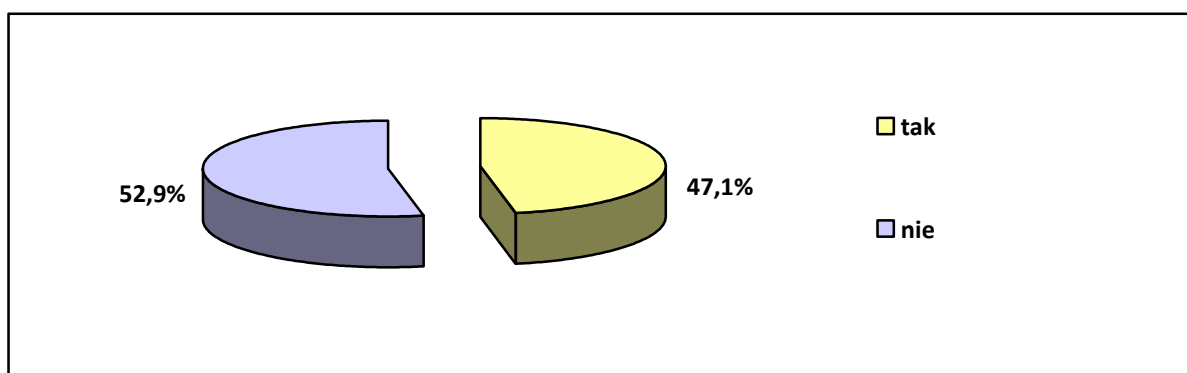
rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	13	76,5%
uderzanie	16	94,1%
kopanie	16	94,1%
duszenie	16	94,1%
szarpanie	15	88,2%
przypalanie ciała	16	94,1%
policzkowanie	15	88,2%
szantaż	11	64,7%
ośmieszanie	8	47,1%
grożenie	10	58,8%
nadmierna krytyka	8	47,1%
szkalowanie w Internecie	6	35,3%
nękanie sms-ami	8	47,1%

Dane z badania środowiska uczniowskiego.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Wśród najliczniej wskazywanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się: uderzanie, kopanie, duszenie i przypalanie ciała (po 94,1%) oraz szarpanie i policzkowanie (po 88,2%), a także popychanie (76,5%) i szantaż (64,7%).

Kolejnym zagadnieniem poddanym ocenie respondentów była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. Większość (52,9%) uczniów odpowiedziała na to pytanie przecząco, zaś 47,1% respondentów przyznało, że doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Zjawiska przemocy w domu rodzinnym nie potwierdził nikt spośród uczestników badania. Poniższy wykres ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy ze strony rówieśników?

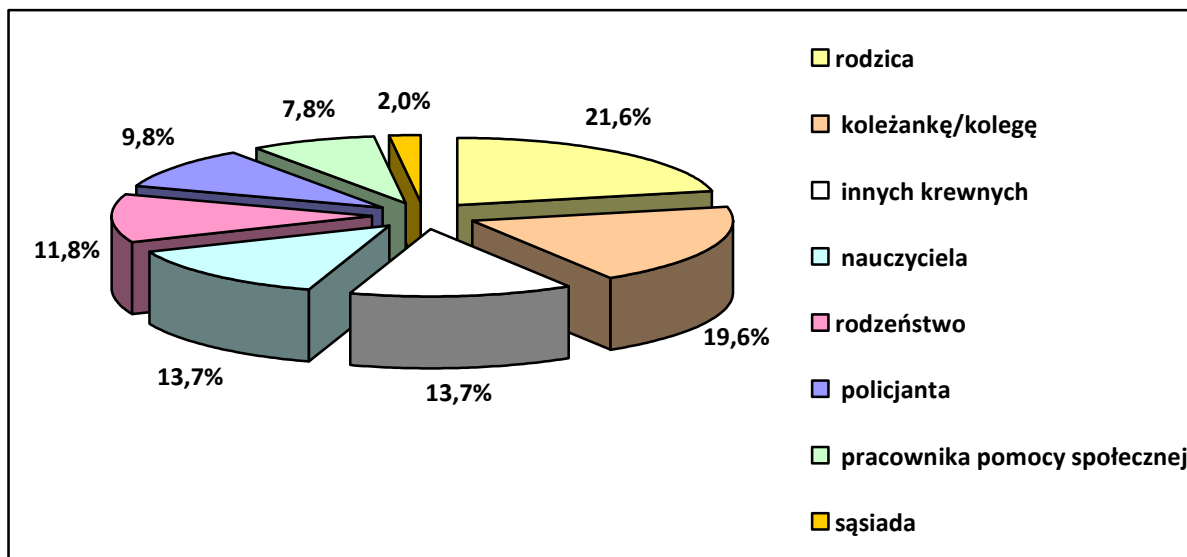
Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Zdecydowana większość (70,6%) badanych nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednak 29,4% ankietowanych stwierdziło, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem lub ofiarą przemocy lub przemocy w rodzinie, należy kogoś o tym poinformować?”, zdecydowana większość (82,4%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Przeciwną opinię wyraziło 17,6% ankietowanych.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzą o przemocę podzieliliby się z rodzicem oraz koleżankami i kolegami. W dalszej kolejności wymieniono innych krewnych, nauczyciela i rodzeństwo oraz policjanta, pracownika pomocy społecznej, a także sąsiada. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 16. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy w rodzinie?”, trzy czwarte respondentów odpowiedziało twierdząco. Jednocześnie 25% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy w rodzinie. Większość (64,7%) ankietowanych twierdzi, że nigdy nie uczestniczyła w takich zajęciach. Jednocześnie 35,3% respondentów potwierdziło udział w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy najwięcej (47,1%) badanych zadeklarowało, że takich obaw nie ma. Ponad 35% uczniów wskazało na przemoc rówieśniczą, ale niepokój może budzić fakt, iż 17,6% ankietowanych ujawniło, że obawia się przemocy w rodzinie.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W celu zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom, zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, została wprowadzona procedura postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia. Procedura ma zastosowanie w sytuacji stwierdzenia faktu bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej w trakcie wykonywania przez niego obowiązków służbowych.

W przypadku podjęcia przez pracownika socjalnego wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką decyzji o odebraniu dziecka i umieszczeniu go u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej, zostaje wypełnione oświadczenie o powierzeniu dziecka przez pracownika socjalnego. Pracownik socjalny zobowiązany jest powiadomić rodzica lub opiekuna prawnego o możliwości złożenia zażalenia na odebranie dziecka.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • realizacja programów – 500+, Dobry Start 300+, świadczenia wychowawcze, Karta Dużej Rodziny, Asystent rodziny	• niezapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia (placówki znajdują się na terenie powiatu lub województwa – dojazd do nich jest utrudniony ze względu na brak komunikacji autobusowej i kolejowej) • brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. świetlice środowiskowej)

szanse	zagrożenia
• nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • niewzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych oraz wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • niezwiększająca się liczba osób samotnie wychowujących dzieci • możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • zadowalająca oferta opieki przedszkolnej • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie	• niewystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki żłobkowej • niezmnijające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież**, przemoc w rodzinie zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie, wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych, analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy oraz inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie, a także realizacja programów: 500+, Dobry Start 300+, świadczenia wychowawcze, Karta Dużej Rodziny, Asystent rodziny.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego słabych stron i zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza niezapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia (placówki znajdują się na terenie powiatu lub województwa, a dojazd do nich jest utrudniony ze względu na brak komunikacji autobusowej i kolejowej), brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. świetlicy środowiskowej), niewystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie

opieki żłobkowej, jak również niezmnijające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
• zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze	• brak na terenie gminy specjalistów (wsparcie można uzyskać w jednostkach powiatowych lub wojewódzkich) • brak możliwości dojazdu na terapię uzależnień ze względu na brak komunikacji publicznej
szanse	zagrożenia
• brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • niewzrastająca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • niezwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • niewzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich • zwiększający się poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze	• wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów oraz prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, a także podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane słabe strony i zagrożenia – brak na terenie gminy specjalistów (wsparcie można uzyskać w jednostkach powiatowych lub wojewódzkich) oraz brak możliwości dojazdu na terapię uzależnień ze względu na brak komunikacji publicznej czy wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej	• niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • niepodejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu (wolontariat proponowany jest tylko wśród młodzieży szkoły podstawowej)

• podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego	
szanse	zagrożenia
• odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej	• niezwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy • brak zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • niezwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • niedysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • brak osób zainteresowanych świadczeniem wolontariatu

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, a także prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej.

Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niezwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy, brak zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych, niezwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, niedysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb czy brak osób zainteresowanych świadczeniem wolontariatu to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki antyprzemocowej gminy Zębówice na lata 2021-2025. W jej ramach zostały wskazane trudności napotkane przy wdrażaniu programu, osiągnięcia w jego realizacji, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania oraz przedsięwzięcia, które należałoby podjąć w nowym okresie programowania.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- nieudzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie – brak terapeutów na terenie gminy do pracy ze sprawcami przemocy oraz niewystarczające środki finansowe przeznaczane na ten cel, braki kadrowe.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu

- usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – praca dzielnicowego, pracownika socjalnego, pedagoga, pielęgniarkę środowiskową,
- zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy przeciwdziałania przemocy.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu

- nie zatrudniono terapeuty, który prowadziłby pracę z osobami dotkniętymi problemem przemocy w celu niwelowania skutków zjawiska przemocy,
- nie zmniejszyła się skala występujących w rodzinach dysfunkcji wynikających z przemocy.

Przedsięwzięcia, które należałoby podjąć lub kontynuować w nowym okresie programowania

- współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w sprawie prowadzenia działań terapeutyczno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Ogólna ocena realizacji założeń programu

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniego programu, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak że ocena: 1 – oznacza, że programu nie wdrożono; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń programu; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programu; 4 – oznacza, że osiągnięto zaawansowany stopień wdrożenia założeń

programu; 5 – oznacza, że w pełni i skutecznie wdrożono założenia programu, zaproponował **ogólną ocenę realizacji programu na poziomie 3.**

Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny:

Przyjęto ocenę odpowiadającą stopniowi 3, ponieważ jedynie częściowo wdrożono przyjęte założenia. Zwrócono nadto uwagę, że nie zmniejszyła się skala występujących w rodzinach dysfunkcji wynikających z przemocy, natomiast podkreślono, że podjęte działania pozwoliły na usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Wyniki diagnozy problemów przemocy w rodzinie na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Zębowice na lata 2021-2025. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy w rodzinie, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Zębowice na lata 2021-2025, jest następujący:

**Zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie gminy
poprzez podejmowanie działań profilaktycznych
oraz doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych
bądź uwikłanych w przemoc domową.**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: Ochrona i pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy lub zagrożonych przemocą.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.	2021-2025	UG, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGO-s, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	- liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba rodzin objętych wsparciem ZI/grup roboczych	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Realizacja procedury „Niebieska Karta” przez uprawnione podmioty.	2021-2025	UG, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGO-s, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	- liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta”, - liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta” - liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta”	- ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy w rodzinie

Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom.	2021-2025	GOPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny	- ochrona dzieci w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą.	2021-2025	GOPS, NGO-s, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia - rodzaj udzielonego wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.	2021-2025	GOPS, PK, GKRPA, ZI, PCPR, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia - rodzaj udzielonego wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2021-2025	GOPS	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w formie pracy socjalnej	- wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy - ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie

Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	GOPS, PCPR, Policja, NGO-s, Kościół	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom doświadczającym przemocy
Prowadzenie rozmów i kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	2021-2025	GKRPA, ZI, GOPS, Policja	- liczba przeprowadzonych rozmów ze sprawcami przemocy - liczba sprawców przemocy skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy
Pomoc sprawcom przemocy w powrocie do prawidłowego funkcjonowania po zakończonym procesie działań resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	GOPS, GKRPA, ZI, Policja, SR, NGO-s, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy

CEL OPERACYJNY 2.: Prowadzenie na terenie gminy działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych mających na celu eliminowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach	2021-2025	GOPS, GKRPA, ZI, PK, palcówki oświatowe,	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia

i organizacjach świadczących pomoc ofiarom agresji i przemocy w rodzinie.		światlice, Policja, NGO-s, Kościoł		udzielanego rodzinom
Prowadzenie pogadarek, prelekcji na temat przemocy w rodzinie.	2021-2025	GKRPA, ZI, GOPS, palcówki oświatowe, światlice, PPP, Policja, NGO-s, Kościoł	- liczba i rodzaj pogadarek i prelekcji - liczba uczestników	- podniesienie umiejętności zapobiegania problemom dotyczącym rodzinę - zmiana świadomości społecznej
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2025	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, palcówki oświatowe, światlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGO-s, Kościoł	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- zmiana nastawień do problemu przemocy w rodzinie - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy rodzinie - umocnienie prawidłowego modelu rodziny
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2021-2025	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, palcówki oświatowe, światlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGO-s, Kościoł	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podejmowanie działań zmierzających do	2021-2025	UG, RG, placówki oświatowe, jednostki	- liczba i rodzaj podjętych działań	- wyzwianie pozytywnych emocji

rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.		sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs	- liczba uczestników	- integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2025	UG, GKRPA, GOPS, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, NGO-s, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 3.: Doskonalenie kompetencji kadr samorządowych i organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą.	2021-2025	UG, GOPS, GKRPA, ZI PCPR, ROPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	- liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba pracowników doskonalących kwalifikacje	- podwyższenie kompetencji służb społecznych - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry	2021-2025	UG, placówki oświatowe, GKRPA, ZI, PPP	- liczba i rodzaj zajęć - liczba uczestników	- podwyższenie kompetencji kadr

pedagogicznej na temat problemów przemocy w rodzinie i problemów agresji w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.				pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim
Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach o charakterze profilaktycznym nakierowanych na kwestie przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie.	2021-2025	UG, GKRPA, GOPS, ZI placówki oświatowe, Policja, NGOs, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem	- poprawa skuteczności oddziaływań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej

CEL OPERACYJNY 4: Współpraca podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w gminie	2021-2025	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, Policja, SR, PR,	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania

poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.		PCPR, PPP, NGOs, Kościół	społecznej z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie	i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmacniania kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2021-2025	UG, RG, GKRPA, ZI, GOPS, placówki oświatowe, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych

Legenda

UG – Urząd Gminy

RG – Rada Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

IV REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Zębowicach. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerami w realizacji działań są: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie, Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oleśnie, Powiatowy Urząd Pracy w Oleśnie, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Bieżący nadzór nad realizacją Programu sprawuje Wójt Gminy Zębowice i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Zębowicach – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Z prowadzonego

monitoringu zostanie przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie przedstawione Radzie Gminy na sesji do końca marca każdego roku.

Ewaluacja Programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych na podstawie materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwoli ona na podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu.

3. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania działań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Zębówice na lata 2021-2025 będą środki własne gminy przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów osłonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągać cele zawarte w niniejszym programie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy.....	3
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2020	4
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2018-2020.....	9
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2018-2020	9
Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie	11
Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatki na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień w gminie w latach 2018-2020	11
Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	12
Tabela 8. Działalność GKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2018-2020	12
Tabela 9. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	13
Tabela 10. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Zębówice w latach 2018-2020	15
Tabela 11. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2018-2020	16
Tabela 12. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2018-2020.....	17
Tabela 13. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy	18
Tabela 14. Dane dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy w latach 2018-2020.....	20
Tabela 15. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	22
Tabela 16. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2020 roku.....	23
Tabela 17. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2020/2021	31
Tabela 18. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2020/2021	32
Tabela 19. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkół podstawowych	33
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	8
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	8
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?	25
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?.....	26
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?	26
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	27
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?.....	27
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?.....	28
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?.....	28
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?.....	28
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?	28
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?.....	29
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?.....	29
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?.....	30
Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy ze strony rówieśników?	34
Wykres 16. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?	35